

Kedvesórák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Ide intézendők az előfizetések, legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **6 frt.** — Félévre **3 frt.**

Negyedévre **1 frt 50 kr.**

ELBESZELÉS.

(8. folytatás.)

HAZAJÁRÓ LELKEK.

Irta: **K. Beniczky Irma.**

Egy pillantás a szellemek világába.

A levélborítékban is volt. Juliska egyszer panaszkodott, hogy mindig elveszti a gombostűket; Aladár azon reménynek adott kifejezést, hogy ez a kis csatt jobb szolgálatot fog tenni és egyszersmind emlékeztetni fogja egy őszinte tisztelőjére és igaz barátjára.

Vendel bácsi csóválta ősz fejét, s azt dörmögte magában, hogy hát a doktor olyan fiatal uri ember, aki tudja: mi illik, mi nem.

Mikor Juliska hazajött ebédre, nagyon meg volt lepve, midőn a szép ajándékokat látta, különösen a mellű nagyon tetszett neki, de anyja azt parancsolta, rakja vissza a holmikat a ládába, aztán vegyen elő tollat és tintát s írja azt, amit neki diktálni fog.

GAZSI MARISKA, a Népszínház művésznője.

„Tisztelt doktor ur! Köszönöm irántam való jóakarátát; tudom, hogy csakis örömet akart nekünk szerezni, de azt be fogja látni okos, világlátott ember létére, hogy én szegény helyzetemben ezen drága ajándékokat épenséggel el nem fogadhatom; — amit tettem, csak felebaráti kötelesség volt, amiért nem jár fizetés, de különben sem fogadhatnék el díjazást gyógykezelésért, mert megbüntetnének, mint hivatlan kuruzslót. Ezen okokból kénytelen vagyok mindent azonnal visszaküldeni.

Tisztelettel

özv. Bukvainé.“

Mikor Aladár e levelet elolvasta, melyet a tele ládával együtt egy fiu hozott el neki a Szent-Jeremiás-utcából, nagyon elkeseredett. Már eléggé ismerte Bukvainé jellemét s tudta, hogy határozottan meg akarja szüntetni minden további összeköttetést, de

kénytelen volt neki igazat adni, hiszen maga is elismerte, hogy ezen ismeretség csak kellemetlenséget okozna ám a szegény, védtelen nőknek s homályt borítana Juliska tiszta, jó hírnevére; nőül nem veheti s könnyelmű játékot nem szabad üznie szerető szívével; így hát mély sóhajjal megfogadta, hogy saját szívének ama fülkáját, melyben az a szépséges boszorkány gyermek képe lakik, Wertheim-lakattal becsukja és keresztet vet az egész kalandra.

VI.

Valóban, csodálatos az emberi természet! Garami Aladár, okleveles dr. medc. már két hétig időzött szülővárosában és csak most jutott eszébe, hogy ő félig-meddig jegyese a szép Zelmának, s mindenképen igyekezett ifjúkori szerelmét föléleszteni, mert mi türes-tagadás, annak lángja az utóbbi időben annyira lelohadt, hogy csak nagy ügygyel-bajjal tudta a hamvas parazsat fölfujni.

Az volna bizonyára a legjobb gyújtószer, ha látogatást tenne a polgármester ur házában. De bár sebének már alig látszott a helye s bátran bemutatta magát, mint minden tekintetben kifogástalan udvarló és kérő, mégis napról-napra halasztotta az egykor annyira óhajtott viszontlátást. Otthon ült egyedül, míg barátja hivatalos dolgai után járt, unatkozott, olvasott, vagy félálomban a pamlagon hevert és olyankor nem tehetett róla, ha egy karsu, bájos leányalak folyton előtte lebegett, és ha hosszú pilláit fölvetette, az egész szoba megtelt fényes villámszikrákkal, melyek fekete szemeiből kipattantak.

Egy este azonban ez a tüzijáték annyira élénk lett, miszerint Aladár fölugrott és hirtelen elhatározással gondosan fölöltözködött, hogy ifjúkori imádottja családjánál látogatást tegyen.

Utközben erős szívdobogást érzett, mert utja a Szt.-Jeremiás-utcza torkolata elé vitte és alig tudott magán annyira uralkodni, hogy be ne forduljon a sarkon. De minél jobban közeledett céljához, annál nyugodtabb lett. Hiszen sorsa még az ő hatalmában van. Semmisem kötelezi arra, hogy már ma mondja ki a döntő szót, annál is inkább, mert még előtte áll a nagy tanulmányút. És végre higgadtan haladt föl a lépcsőn és meghuzta a jól ismert csengőt.

Véletlenül, vagy önkaratból, azt már nem mondhatnám meg, de hajlandó vagyok az utóbbit hinni, mert az ablakból lehetett az utazóra látni — Zelma az előszobában volt, s ő nyitotta ki az ajtót és jól színlelt meglepetéssel üdvözölte Aladárt, mintha nem is sejtene, hogy a városban van, azonnal a szalonba vezette, hol a család bizalmasabb barátaiból vagy inkább barátnőiből álló társaság összegyűlt, többnyire hölgyek, kik már az élet tavaszán túl voltak.

A papa még az irodában volt, a mama pedig, ki a fiatal embert mindig dédelgette, mint legked-

vesebb barátnőjének hagyatékát, kit haláloságyán gondjaira bízott, most szintén feszes, kimért udvarias-sággal fogadta, gratulált neki, hogy ilyen fiatal korban már egy fényes pályára lépett, kérdezte, meddig marad szülővárosában, de egyre „Doktor ur“-nak czimezte. — Aladár azonnal észrevette, hogy ő maga volt az élénk társalgás tárgya, mely elnémult, midőn belépett, de ez épen nem hozta zavarba, elfogulatlanul kimentette magát elkésett látogatásáért, minek oka egy csekély baleset volt, mely őt mindjárt azon este érte, melyen megérkezett, annak következtében nem hagyhatta el a szobát.

Senkisem kérdezte, milyen baleset érte, de egyetlen szóval sem fejezte ki senki sajnálatát, a félbeszakított társalgás csak akadozva folyt más tárgyra áttérve. Aladárnak elég ideje volt a házikisszonyt megszemlélni, ki magasra emelt fővel és sajátságos, irónikus mosolylyal ajkain mellette ült.

Zelma gyermekkorától mindig azt hallotta, hogy ő a város disze, koronája, s már három farsangon ő volt az általánosan elismert bálkirálynő s így természetesnek találta, hogy a férfi-világ hódolva boruljon térdre trónja előtt s úgy vélekedett, hogy ezt jogosan követelheti egykori játszótársától is, hiszen még bakfis-korában udvarolt neki és később is, mikor a szünidőben hazajött, mindenképen kitüntette s mindig közelében volt, legtöbb idejét házuknál töltötte, hol úgy bántak vele, mintha a családdhoz tartoznék — mi oka lehet hát annak, hogy most annyi ideig el lehet nála nélkül?

És jelenleg is úgy ül itt mellette, mint egy érzéketlen fatuskó!

Pedig ő titokban elhatározta, még mielőtt Aladár hazajött, hogy véghetetlen boldoggá fogja tenni, ha arra méltónak találja, mert hát őszintén megvallva, Aladár jobban is tetszett neki valamennyi udvarlójánál, annál is inkább, minthogy a fővárosban szándékozik letelepedni s ő is oda vágyott a nagyvilágba, a nagyvárosi élet élvezetei után sópánkodott — egész biztosra vette, hogy a jövő farsangon már Budapesten fog szerepelni a társadalmi élet színpadján — gazdagok lévén, bőven kivehetik részüket az élet örömeiből — és mégis, amint látszék, szép ábrándjai szétfoszlanak, mint a hajnali köd a nap sugarai előtt.

A gögös mamát szintén nagyon kellemetlenül érintette leendő vejének megváltozott magaviselete, ő azt hitte, hogy mindjárt az első látogatásnál megkéri leánya kezét s megtartják az eljegyzést, arról még mitsem tudott, hogy Aladár még egy évig utazni akar, mielőtt a fővárosban állandóan letelepedik; most azt hitte, hogy Aladár azért olyan lehangolt, vagy boszus, mert nem találta őt egyedül leányával, a társaság gátolta őt szándékában, tett is némi kísérletet, hogy kedves vendégeitől megszabaduljon, de nem sikerült, mert a hölgyek nagyon kíváncsiak voltak: mivé fejlődik a dolog, de a csinos és eszes fiatal doktor is érdekelte őket, ki há-

rom évet töltött a fővárosban és sokat tudna beszélni az ottani társadalmi életről, ha akarna, de úgy látszik, gondolatai mással voltak elfoglalva, csak akkor „kezdett” figyelni, midőn a hölgyek egyike kérdezte Zelmától, miért nem vett részt a tegnapi séance-ban a tanácsoséknál, s ő azt felelte, hogy nem szereti a médiumot, ő közvetlenül akar a szellemekkel beszélgetni, de a tanácsoséknál mindig ott van a médium, azért nem ment el.

(Folytatása következik.)

Ne ítéljete meg...

*Ne ítéljete meg,
Hogy nem a régi vagyok.
A könnyű vitorlás
Nem szeli már a habot.
Gazdagságát, ékét
Elsodorta a vihar.
Hányódik céltalan,
Míg elcsendesül, kihal.*

*Ne ítéljete meg,
Hogy lekem komor, rideg.
Hiába mondanám —
Idegen nem érli meg:
Hogy máskor beszédes
Ajakam, mért szótalan?
Oh, ne kérdezzétek —
Annak ezer oka van.*

*Ne ítéljete meg...
Hej, nem, nem az én hibám!
Elég, nagyon elég
Egy pillantást vetni rám.
A legborzasztóbbat —
Megtudjátok, mi vagyok:
Roskadozó jármű,
Szótalan élőhalott!...*

Porsche Vilmos.

A kétlelkű.

(Elbeszélés.)

(2. folyt.)

— Irta: Dézsi Sándor. —

Miklós rokon Tormássyné megérkezésére gondolt és azt felelte, hogy abban az időben valószínűleg meg lesz a szabadságától fosztva. Ok gyanánt hazudott is valamit, ami épen a nyelvére jött.

E napon hazafelé is volt kísérője a kis kanárinak és daczára a beállott estének, sem ő, sem a kísérője nem találták sietősnek az utat. Tény az, hogy a kapuban Nyárádi kezét csókolt a kicsikének és megígérte, hogy részt fog venni a 21-iki kirándulásban.

Tormássyné a kijelölt időben csakugyan megérkezett és a várótermen átsietve, kísérője karján kocsiba szállott és az „Arany sas” szállodába hatatott. A szobában aztán, mikor a pinezér eltávozott, olyanok lettek, mint mikor két láng összeesap:

lángolva ölelkeztek. Nyárádin egy cseppet sem látszott, hogy a kis kanári iránt érdeklődése elvett volna valamit a szép asszony iránti szerelméből, sőt átengedte magát minden szemérmes tartózkodás nélkül a viszontlátás részegségének és amint a tigris-asszony visszaölelte és a gyönyör szavait ismételte, úgy tetszett, mintha galambbúgást hallana.

Másnap délután, azaz ebéd végeztével, Tormássyné végigdőlt a kereveten és beszédet kezdett a fiacskájával, aki épen azon volt, hogy a kis kanárinak tett ígérete szerint elkészülődjék.

— Édes Miklós, nem tanácskoznánk egy kicsit?

— Miről asszonykám?

— Magunkról és a mai délután eltöltéséről.

Azt akarom, hogy a ma délutánt a lehető legkellemesebben töltsük el, mert az esti vonattal már vissza kell utaznom. No, találjon ki valamit!

— Édesem... — szólt vontatott hangon Nyárádi — én...

— Nos? Csak mond fiacskám, amit akarsz, én mindenbe beleegyezem — és hizelegve a fiatal ember vállára tette gömbölyü karját. Nos?

— Én nem tölthetem itt a délutánt.

Csak most lehetett látni, hogyan lesz a hizelgő asszonyból igazi tigris. Felpattant a kerevetről és dühösen szemébe nézett Nyárádi Miklósnak.

— Te itt akarsz hagyni engemet? Te sem mirekellő? Hát azért jöttem én utánad, kockára téve jó híremet, hogy a faképnél hagyj?

Nyárádi egy lépést akart tenni, de az asszony tobbantott a lábával és lihegő kebelével, szinte fuldokolva suttopta:

— Itt maradsz! Nem méssz ki innen. Ha el akarsz hagyni, lesz még annyi erő a karjaimban, hogy megfojtsalak. Hát a bolondodnak tartsz engemet? A te bolondodnak? Ki vagy te? Te!... — és idegesen rángatózó ökleit emelgette Nyárádira, aki tehetetlenül nézte az őrjöngő teremést.

De a felemelt öklök hirtelen kitárultak és fojtásra készen hullottak Nyárádi nyaka köré, ahol ugyanolyan hirtelen ölelés lett belőle. Könyei megereedtek és a fiatal ember arcát érték. Így tartott ez a jelenet néhány percig némán, esendes könyhullatásban, mialatt látszott, hogy az asszony ez egyszer nem színészkedik. Végre is az elerőtlenedett nő szólalt meg újra halkán, édeskedve:

— Ugy-e velem maradsz?

— Lekötöttem a szavamat, nem maradhatok.

— Ugy? Bocsanat, akkor nem tartóztatom és megváltozva hidegen kirántotta magát a Nyárádi melléről.

— Menjen kérem, ha más dolga van, ne látatlankodjék itt. Nincs szükségem bohócra. Nos hát olyan nehezeére esik a válás? Ön menni akart és mégis itt van? Engem nem lehet bolonddá tenni. Ha menni akart, menjen! De most mindjárt!

És csaknem ordítva tette hozzá:

— Értette, Nyárádi ur?

Az ifju kitántorgott, kidobták. A tigrisasszony a szó szoros értelmében kidobta. Most mehetett aztán egy kis nyájas kirándulásra.

És ment is, hiszen megígérte.

Az „Arany sastól” a rokonék házáig elég hosszú volt az ut, hogy Nyárádi mentében végig gondolja a történeteket. De nem, ő egyáltalában nem gondolkozott, csak fásultan, érzéketlenül ment a házikók, a kerítések mellett.

A rokonék már vártak reá. Ott volt a kis kanári is. És még valaki: a rokon urnak egy gyermekleány nővére, Piroska, ki a társaságban a jó kedvet képviselte.

Piroska rokonhoz méltóan, pirulás nélkül parolázott Nyárádival.

A kis kanári mosolyogva üdvözölte Nyárádit.

— Szép magától, hogy megtartotta az ígését.

— Talán nem volt bizonyos benne? — kérdezte Nyárádi és leült egy puffra, mit a kis mama tolt mögéje, miután a kis kanarit meg Piroska ültette maga mellé.

(Folytatása következik.)

MÉNKÜ BÁCSI.

Irtá : Erdélyi Sándor.

Petőfi „Sári néni“-je jut eszembe mindig, valahányszor Ménkü bácsira gondolok.

Szakasztott olyan jellegzetes alakja volt ő is a falunak, mint az említett Sári néni, csak-hogy férfi-kiadásban.

Ménkü bácsi felett is sok idő járt el már. Évei számát maga sem tudta, csak hófehér haja, görnyedt alakja, beesett, fénytelen szemei és az öregséggel járó megannyi testi törődöttsége sejteté velünk, hogy ritka magas kort megért ember volt.

Mindenki csak : „Ménkü bácsi“ néven ismerte.

Becsületes, igaz ne vén nem hallottam sohasem szólítani Lehet, hogy igaz nevét nem is tudták, de nem is tudakolta senki. — Igaz nevéről és évei számáról legfeljebb a matrikula tanuskodhatnék, — ha ugyan még létezik az a paróchia, hol Ménkü bácsit kerestették.

Hallgatag, komor ember volt mindig. A hozzá intézett kérdésekre rendszerint nem felelt, ilyenkor csak bámult maga elé réveteg tekintettel; s ha nagyon faggatták a kérdésekkel, legfeljebb annyit mormogott magában : „Ménkü, persze, hogy a Ménkü.“ Erről nevezhette el valamikor nagyon régen a falu szája s ezen különös magaviseleteért aztán amolyan ártalmatlan, csöndes örültnek is tartották némelyek.

Mióta dolgozni nem birt, könyörületes emberek kegyéből élt; hol egyik, hol másik jó emberénél tartózkodott, kik közül Héber Mátyás jómódu gazdánál szeretett leginkább lenni.

Mikor én is a faluba kerültem, hamarosan felköltötte érdeklődésemet a különc ember; s tudja Isten, nem tudtam vele szemben olyan végtelen közömbös lenni, mint a többi falubeliek. Valami mély részvétet éreztem magamban iránta, s mivel róla senki alapos felvilágosítást adni nem tudott, ő pedig olyan titokzatos volt — csak fokozta érdeklődésemet s kíváncsi lettem

multját megismerni; azt vélvén, hogy valami nagy és érdekes titoknak juthatnék általa tudomására.

Megpróbáltam én is többször kérdezgetni, de csak olyan kurta válaszokat kaptam tőle, mint a többiek. — Észrevettem azonban, hogy emberem, habár kérdéseimre nem reagál, mindamellett rokonszenvesebbnek látszik velem szemben, mint másokkal; miből azt következtettem, hogy alkalomadtán mégis csak meg tudok majd tőle valamit multjából.

Egy szép nyári alkonyatkor, mikor hivatalos dolgaimat már végeztem, sétára indultam a falun kívül levő dohányraktárhoz, hogy ottlakó ismerőseimmel elbeszélgessek. — Utam a

Héber Mátyás háza előtt vitt el, hol elhaladva, betekintettem az udvarra s ott láttam Ménkü bácsit a küszöbön guggolni.

Megálltam egy pillanatra, s mivel az a gondolatom támadt, hogy talán jó lenne az öregot ismét kérdésekkel megostromolni, tán kipréselhetek belőle valamit — visszafordultam s beléptem Héber Mátyás tisztes portájára.

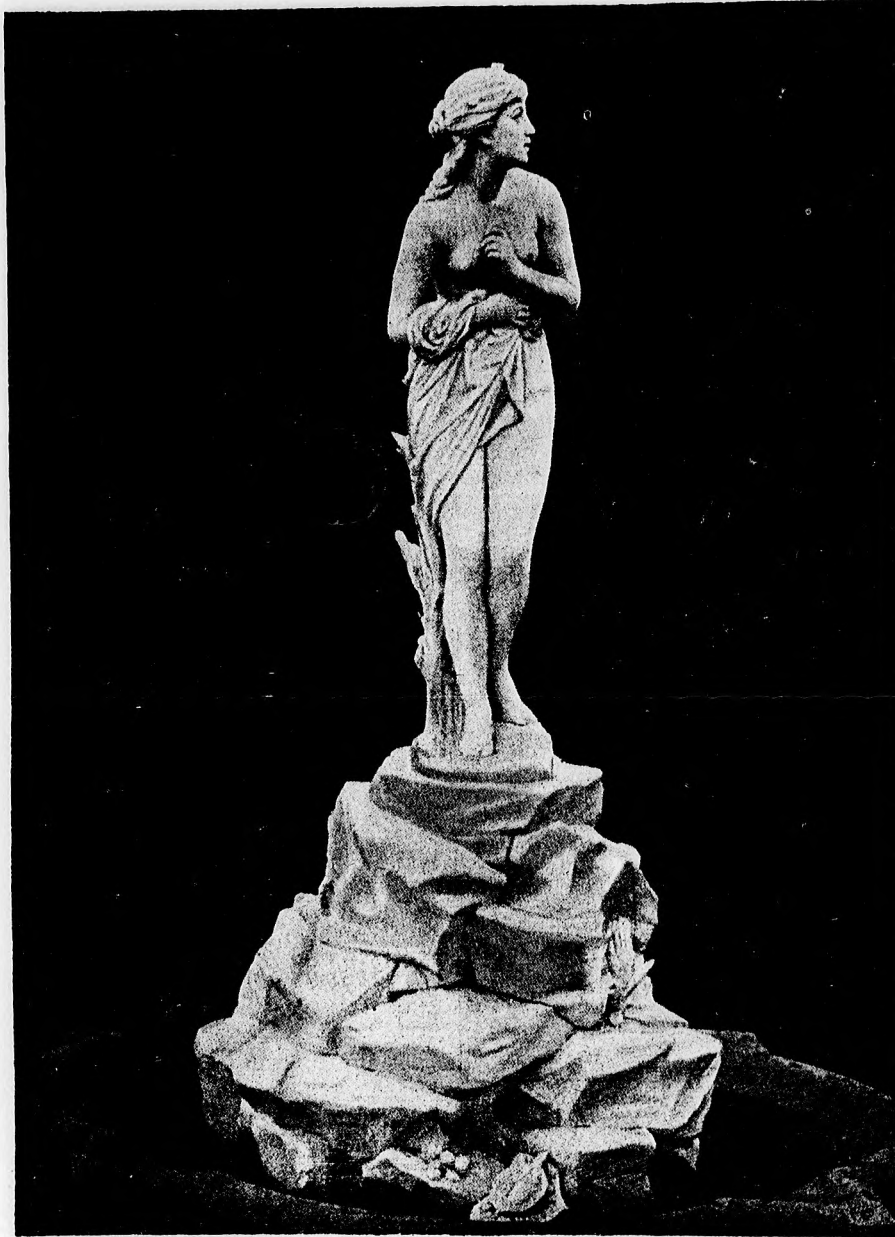
Belépésem után az öregot urambátyámnak szólítva, szívélyesen köszöntöttem, s csakhamar megtudtam tőle, hogy egyedül van honn. Ez tetszett nekem, mert az öreg nem lévén senki által feszélyezve, czéломomat biztosan elérni véltem.

Részvétteljes hangon kezdtem beszélni sorsáról, elhagyatottságáról, mi neki látszólag tetszett, mert mindig bizalmasabb és gyakori feleleteket kaptam tőle, ugyannyira, hogy csakhamar bátorságot vettem magamnak arra kérni, hogy beszélne el nekem élettörténetét, mert én amellet, hogy érdeklődöm, igaz részvéttel is vagyok sorsa iránt.

Az öreg, úgy látszik, megértette őszinteségemet, mert nemsokára

lassu, vontatott hangon és gyakori sóhajoktól kísérve, nekem a következő történetet beszélte el :

Háromszékmege egy csinos székely falujában születtem; hogy melyik évben, azt most már magam sem tudom. — Régen volt, uramöcsém, nagyon régen. — Aztán hosszú idő óta közömbös már rám nézve, hogy hány esztendőt morzsoltam le az életből. Jómódu szülők gyermeke voltam; panaszra nem volt okom gyermek- és ifju éveimben. Tiszta, verőfényes napok mosolyogtak életemre. A boldogság, a megelégedés verőfényes napjai. Tiszteltem szüleimet, szerettem hazámat, imádtam Istenemet, és — boldog voltam. Csak akkor kezdett beborulni egem, mikor én is, mint a többi ifju, szerelemre gyuladtam. Nem az volt az ok, mert talán nem szerettettem viszont. A leány, kiért szívem lángolt, szeretett engem épen olyan izzó szenvedélyvel, mint én

☞ A nympa (egy szökőkút márványdísze.) ☜

öt. Más volt oka, hogy nem egyesülhettünk. A leány szegény, én pedig gazdag szülők gyermeke voltam. A gazdag szülőkben pedig a régi időkben talán még jobban ki volt fejlődve az a rossz szokás, hogy gyermekeik lehetőleg még gazdagabbakkal házasodjanak össze. Így hát szó sem lehetett róla, hogy egymásé legyünk, mert szüleim hallani sem akartak felőle.

Évek jöttek, évek multak s minket emésztett a bú, sorsunknak nem volt iránytűje, szenvedtünk; rábíztuk magunkat a pusztára véletlenre.

Hosszu évek múltán, mikor szüleimet gyors egymásutánban Isten magához szólítja — a válaszfalak lerombolódtak közöttünk s én a szüleim után maradt szép vagyon egyedüli és korlátlan ura s akaratomnak szabad irányítója lettem. Most már mi sem állhatta útját boldogságunknak — egymásé lettünk, s éltünk rövid ideig, boldog napokat. — Mondom, uramöcsém, boldog napokat. Mert csak az ismeri a boldogság becsét, ki hosszas, kétség és reménykedés után, mint valami véletlen adományt mondhatja a boldogságot magáénak. De fájdalom, más volt számunkra a sors könyvében megírva. Alig fűrésztök meg ajkunkat a boldogság mézében, máris iszonyu sorscsapás részese lettem.

Egy napon, mikor feleségemmel kint munkálkodtam a földeken, vad oláh rablók törtek ránk s feleségemet, ki még mindig az egész vidék szépsége volt — lóra kapták és elrabolták tőlem. Védelmére keltem, küzdöttem ellenük, míg birtam, de végre is legyőztem és tehetetlenül kellett nézennem, mint rohannak el a martalócok azzal, kiért én oly sokat szenvedtem hosszas várakozásban, s aki most már nekem a legféltettebb kincsem volt. Lóra ugrottam s pusztára kézzel rohantam a fegyveres gazemberek után, kik rám sem lőttek, valószínűleg azért, mert ugyis tudták, hogy lovammal nem bírom már beérni a köztünk létező nagy távolságot.

Hosszas hajsza következett árkon-bokron keresztül, míg egy rengeteg erdőbe étünk, melyben szintén hosszú utat tehetünk már meg, mikor paripám felmondta a szolgálatot s összerokadva lehelte ki páróját.

Magamra maradván, eszevesztett futással gyalog igyekeztem elérni a rablókat, nem is gondolva arra, hogy ez képtelenség. Rohantam utánuk mindinkább nagyobbodó távközzel, míg a teljes kimerülés erőt vett rajtam s belátván, hogy tehetetlen vagyok, kétségbeesésemben Isten haragos villámát hívtam segítségül, hogy sujtassa vele agyon a rablókat, miközben összeestem. Mikor felocsudtam aléltságból a lefolyt esemény mint valami rémes álmokép vonult el előttem. Nem akartam hinni magamnak.

Végre is be kellett látnom, hogy nem álmodom, hanem a legszomorubb valóra ébren vagyok. Felkeltem helyemről s roskatag, imbolygó léptekkel, testben-lélekben megtörve vonszoltam magamat odébb az erdőben minden biztos irány és cél nélkül. Reményem sem volt már, hogy feleségemet még egyszer viszontlássam, midőn hosszas barangolás után az erdőben egyszer csak rábukkantam feleségemnek a földön heverő testére.

A remény visszaszállt lelkembe, s örömben nem tudtam hova lenni, mert azt hívtam, hogy feleségemet a rablók mint ajultat hagyták vissza.

Leborultam mellé, keltegettem, csókolgattam, nevére szólítottam, miközben fel sem tűnt, hogy teste jéghideg tehát halott volt.

Mikor teljes tudatára jöttem annak, hogy többé nem hallhatom oly kellemesen csengő hangját, nem tekinthetek gyönyörű kék szemébe és nem lehetek többé tárgya gondoskodásának, elmém elborult s hosszú ideig mereven bámultam az élettelenül fekvő asszonyt s talán arcizmom sem árulta el, hogy azalatt szívemet és egész bensőmet a kétségbeesés tépi, marcangolja.

Némileg magamhoz térve, kutatni kezdtem az okot, mely halálát előidézte, testén azonban az első tekintetre külerőszak nyomait nem fedeztem fel; tehát bizonyos lett előttem, hogy nem a rablók keze által halt meg.

Hosszas vizsgálódás után fedeztem csak fel testén azon

— Nyári mulatság a falun. —

kék sávokat, melyek a villám által agyonsujtottak testén szoktak mutatkozni.

Igen, uramöcsém, a Ménkü, a Ménkü!

Én Isten haragos villámát kértem segítségül a rablók ellen, s a villám feleségemet sujtotta agyon és jóllehet — legalább a jelek arra mutattak, — hogy a rablóknak még csak a hajukszála sem görbült meg.

Az erdő egy szép vadregényes helyén önkezemmel ástam sirvermet neki s eltemettem. Kis keresztet is illesztettem sirhalmára fölé. Beültettem sirhalmát a legszebb erdei virágokkal, mit a rengeteg vadon erdő szépet csak termelni tudott.

Teljesen meg voltam törve. Nem érdekelt semmi a világon és nem is ösztönzött semmi a falumba való visszatérésre. Meg aztán igen fájt volna őt otthagynom az erdő rengetegében. Ott maradtam vele. Az idő viszontagságai ellen a közeli szikla hasadékban huztam meg magamat s vad gyümölcs és egyéb erdei termékekkel táplálkozva éltem ott hosszú éveket, leginkább azzal foglalkozva, hogy sirját gondozgattam, könnyeimel öntözgettem és imádkoztam érte. Talán azt is mondhatnám, hogy ilyenképen boldog voltam. Nem volt semmi vágyam, a fentebb

leirt cselekedeteim gyakorlásában pedig bizonyos megnyugvást találtam.

A kegyetlen sors e csendes boldogságomat is megirigylé, nem engedte, hogy ott fejezzem be életemet a kedves sir körül. Idők multán fejszések jöttek s az erdőt pusztítani kezdték; így aztán csakhamar fel lett dulva csendes erdei otthonom is s az általam hantolt és gondozott sir egyenlővé tétetett a földdel. Mély barázdákat szántottak rajta az ekék s ma már aranykalász ringatózik szeretett halottam nyugvóhelye felett. Talán rá sem akadnék már; pedig az volna még egyedüli vágyam, hogy feltaláljam nyugvóhelyét s mellé temetkezhessen.

Ekként kiüzetvén otthonomból, világgá mentem s hosszas vándorlás után itt rekedtem meg e faluban, hova már teljesen ősz hajjal, de mindamellet még meglehető munkabírással érkeztem meg.

Dolgoztam, míg erőm engedé, s munkám által megvolt a mindennapi kenyerem; többre nem is vágytam. Most, hogy e faluban is már eltöltött hosszú idő után dolgozni nem bírok, régi jó embereim könyörületeségéből tartom fenn magamat.

E szavaknál emberem elhallgatott s a teli hold, mely beszélgetésünk végeztével már jó magasan járt az égen, sugaraival oda világított az aggastyán sok szenvedést kifejező arczára, mely mozdulatlan volt, miként egy szobor arcza; csak a fénytelen szemek látszottak révedezni a csillagok között mintha keresnének ott valakit.

Az elmondott kis történet s a holdvilágnál elmerengő aggastyán tüneményeszerű alakja olyan mély benyomást tettek rám, hogy sokáig nem tudtam szólni. Később magamhoz térve, vigasztaló szavakat próbáltam intézni hozzá, de ő tagadólag rázta fejét, mintha azt akarta volna vele kifejezni, hogy számára vigaszt itt a földön már mi sem nyújthat.

Felkeltem, megköszöntem az öregnek, hogy megismertetett multjával, szívélyes bucsut vettem tőle és hazafelé indultam; utközben el-gondolkoztam, hogy milyenis az emberi sors.

Alig néhány nap mulva az a hir kelt szárnyra, hogy Ménkü bácsi eltűnt a faluból. Sokáig beszéltek felőle, kutatták okát eltűnésének, de senki többet nem tudott róla semmit. Én azt hiszem, elment a felesége sírját felkeresni, hogy mellé temetkezzék.

Vörösmarty Mihály költészete.

Irta: TOLNAI LAJOS.

III. Vörösmarty lyrájában a balladaszerű alkotások.

HGY, ahogy többször olvasom Vörösmartyt: a költő azt a benyomást teszi rám, hogy világirodalmi ismerete nagyon közönséges méretű volt. Sehol a görög báj, igaz természetességével; a nagy tragikusok megrendítő bánata, fölemelő hatalmával, mely az embert szinte az istenekkel hozza egy rangba; sehol az epikusok (mert arról, hogy Homér egy legyen, szó sincs) drámai elevensége, sokféleségével; semmi a hellén filozófia mélységéből.

Nem, e dicső nép poézisét sem nem ismerte, se magába nem szivta.

Nem találom se lyrájában, se epikumában, annál kevésbé drámájában a nagy angol költői világ szatiráját, humorát, páthoszá, nemes érzelmességét.

Későbbi éveiben hatott rá Shakespeare szenecizálásával, egyébben semmivel. Mig Arany mindent

eltanult, minden nemzet költőjét kiaknázta, sokszor a megszólamlásig hiven. Byront, Moorét, a *tavi költőket*, a skót és angol balladákat, túlságos utánzással (Burnsöt se hagyva ki); a Cid-románecok terjengősségét, visszaforduló hangját; a német lyra és éposz ó- és uj birodalmát, a „Nibelungen-Lied“ jeleneteit, alakjait, nyelvi fordulatait, a kisebb époszok naivságával; a Goethe tömörségét, genreképeit (balladáiiban), lyrájában, dalaiban a drámaszerűséget; Schiller, Heine, Lenau, Rückert, Uhland strófaszerkezeteit, ütemét száz helyen; hangját, majd borus, majd vidám, szeszélyes változataiban; a régi német (nálunk nem ismert) balladák tárgyait; az olasz epikusokat: Tassót, de Ariostot is; Dantét mélységeskedő, komor szinezésével; Manzont, Leopardit egész sorokban, az épen nem nagy Praticit egy-egy kisebb genreképében; a szerb elbeszélők lassu folyamatosságát, mely csak látszólag lassu, de bensejében a legmozgalmasabb gyorsaság; a dánok, svédek, norvégek balladáit, de mennyiszert és mennyiszert (oh, nagy világutazó volt ő, inkább a saját, mint a mi gazdagodásunkra), addig a szerény, félénk, tartózkodó Vörösmarty meglegedett a német, s itt is a kisebb poétákkal.

Arany a francziák büszkeségeit is szivesen fölkereste és Bérangertől sokszor jött haza tele kosárral.

Itt van helye, hogy megmutassam, kiket követte, kikből tanult, kiket másolt Vörösmarty.

Szinte sértő, ha az ember megmondja. A latin költőknél nem Horáciust, csak magyar utánzóit; a németeknél nem Goethét, hanem a negyedrendűeket, kik hemzsegték az akkori almanachokban (ma már nevük se fordul elő); a francziáknál — nem találtam nyomaira. Szűk, igen szűk kör volt az, amit Vörösmarty hazáján kívül megfutott.

De mindez nem baj. Előny talán? Azt sem mondhatom.

Nagy érdeme, hogy a mi költészetében a legértékesebb: övé, a saját szivéé; fönlengő, csodálatos képekkel bővelkedő nemes elméjeé.

De az anyag, a drága szövet, melybe képeit, csodás világát, fantáziájának vakító, fényes, ezerszinű hullámzatát himezte, az nem az övé, az idegen, és épen nem magyar.

Vagy ki mondaná magyarnak e 15—20 balladás képet?

Csák.

Mélyen alszik sírja éjjelében Csáki szűz szerelme, szőke Zolna. Kis galambja csermelyek vizéből reggel, este öntöz egy virágot, hogy ha megjő Csáki, *főlszakaszsa*. Csáki meg is jön, és sóhajtvá szól: Hol vagy? Hoztam sok szép ajándékot. A bérez tündére adja meg a választ: Zolna hűtlen lett, és nem is él már:

„Bűn miatt van, s hamvad itt alakja.“

A szegény ártatlan leány erre sírjában felnyög:

„Csáki — — —
Zolna itt van a halál kezében;
Bűn miatt nem, hitszegés miatt nem;
— — — érted égvén,
A tündérlány búval ölt meg engem.“

Csák borzasztóan tombol dühében, mint Ariosto Rolandja. Szirtetöket tördel buzogánnyal... keresi a tündért, hogy „összerontsa gyilkos fegyverével.“ Nem találja. Végre egy holdvilágos éjen ott látja a

tündért, ki nem más, mint Zolna. Átöleli a lányt (ezifra beszédek után). A leány a tündér volt. Eltünt s gúnyosan így kiáltott vissza :

„Csáki szűz szerelme Zolna,
Hogy nyugodtál a sir éjjelében.“

A hős természetesen halva dől el. Közben az ég mennydörög s a történet egy kis szinpadí görög-tűzzel végződik.

Mi ez ?

Semmi. Német foszlány.

Gyulai szépen átsuhan e foszlányon. Az ő célja a dícséret, melynél könnyebb és jutalmazóbb mi lehetne itt alant?!

„Tári nője.“

En nem tudom, szabad-e az ifjúságot, az olvasót abban a tudatban hagyni, hogy a nagy költő e gyarló műveit remeknek tartsa? A kritikus, a tanulmányíró nem követ-e el bűnt, ha lámpáját itt mindig befödi és a sötétben odább szökik? Ugy látom: Gyulai, a Vörösmarty költészetének bonczolója, ezt a hasznos és kényelmes utat követi. A sok közül megemlíti egyet-kettőt (holott a szegény költő mily odaadó lélekkel írhatta e képeket és mily jeles alkotásoknak tarthatta) s az ujjá hegyével egy pillanatra fölemeli.

„Szilágyi és Hajmásit“ kivéve, a tiszta balladai formát sem sajátíthatta el. (Tehát Szilágyi és Hajmásiban igen? Ez már tökéletes? Igen? Mily tudatlanság!) A lyrai, epikai és drámai elemek közül, melyeknek a ballada csodás bájú összeolvadása Vörösmartynál majd mindig előtérbe lép, a két első valamelyike, s az utolsó *elpárolog* (mint Gyulai, mikor igazat kellene mondania. Mily gyönyörű esztétikai tárgyalás!) Kiváló példa az elsőre — mondja tovább Gyulai — az „Éjjeli ház“, melyben csak lyrai hangulatok váltakoznak (nos, melyek azok?) a másodikra *Toldi*, mely epikai szélességre tör. Szorosan véve Salamon se ballada...“

Hát nem szorosán az?

Csak egy mélyen együgyü, s az esztétikus szép ezimét bitorló szajkó fecseghet így.

Mit tanul ebből a magyar ifju? A leghitványabb slendriánságot.

De Gyulai nagy ember, megdönthetetlen, hozzá nem férhető, minden irodalmi társaság legfőbb feje.

Szabad ezt eltérni a magyar esztétikusnak? Vagy ez irodalmi kényúr idáig sülyeszthette volna hatalmával, befolyásával, ezer főhivatalával az igazság mérőnját? Ez nyomja a magyar akadémiára képét, mint egy római császár, a lovat konzullá tevő, korlátlan hatalmú mindenhatók közül?

Vagy nincs, a ki szavát ily badarságok prédikálása után a magyar egyetemen fölemelje?

Hulló lombok.

A kinek kincse garmadában áll,
Kinek virággal pompázik a nyár,
Ki bír szívében szerelmet, tavaszt,
A boldogok — hogy értenék meg azt,
Hogy egy sugárka milyen kincs lehet
Annak, ki érzi jönni a telet.
Kit fenyeget a sötét, örök éj...
Annak egy sugár milliokat ér!

(Joli Coeur.)

RÖPKE GONDOLATOK.

Valamint a kellemes szellőtől a százados fákat kitépő viharig a fokozatok nagy különbséget vonnak, épugy az eszményi szerelemtől az észbontó szenvedélyig az érzelmek egész skálája vonul végig.

*

Az őszinteség és bizalom karöltve járó ikertestvérek. Az elővigyázat a „gardes des dames“-jok. Azonban csak ugy örködhetik felettük helyesen, ha nem utánuk tipeg, mint a mamák az aszfalton, hanem elől jár s jól kiismeri a helyet és viszonyokat, hova védenzeit bevezeti.

*

Az író néha azért nem tud alkotni, mert az eszmék özöne elárasztja elméjét. A sok közül hirtelen nem tudja „melyiket“ vegye tolla hegyére, s csak, ha izgatott fantáziája csillapul, magaslik ki egy eszme, mint a felkorbácsolt folyam hullámaiból a legkiválóbb szirt.

*

Valamint a bucsuzó nap sugarai az őszi táj alkonyát, éppugy egy híven betöltött, nemes, munkásélet visszfénye is be-aranyozza az aggkor végső napjait. És boldogan hajthatja örök nyugalomra ősz fejét az az ember, ki így sóhajthat fel:

„Uram, Teremtőm, köszönöm Neked, hogy éltem!“

*

A férfiak nem szoktak megöszülni, mert mielőtt megöszülhetnének, rendesen megkopaszodnak.

*

Az emberek többsége arra törekszik, hogy minél kellemesebben töltesse az időt. Jól felhasználni: kevesek okossága.

*

Gyöngesség az is, ha gyöngeségeinket palástolni igyekszünk.

*

Az erény egyben hasonlít a hólepelhez: a legcsekélyebb szennyet sem törülhetjük le róla, mert ezáltal még nagyobbá válnék a folt.

*

Legtöbb öröme az életben annak van, akinek a mások öröme is örömet szerez.

*

A bohóság nem mindig bolondság!

*

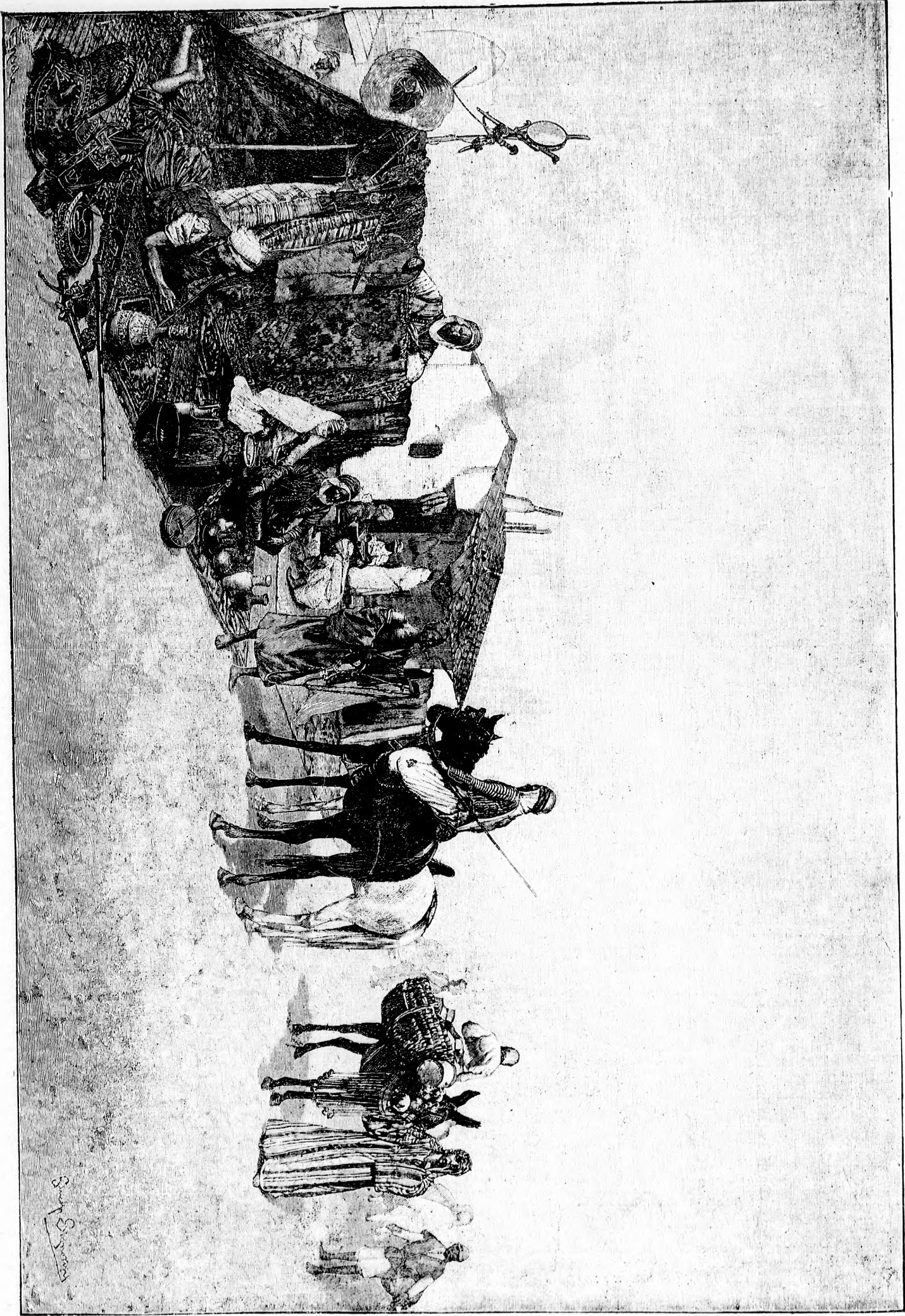
Aki sokat beszél, az keveset gondolkozik.

*

Az ünnepezt asszony, ha okos: nem várja be a hanyatlás korát. Idejében visszavonul a társaságtól, s így annak emlékében mindig ifju és szép marad.

Nagyvárady Myra.

ARAB KERESKEDŐ. *Sumra*

Samuel Prins

— ♦ — AZ ELJEGYZÉS. — ♦ —

Imádkozásom.

*Imádkozni szoktam,
De csak úgy titokban,
Minden este, reggel,
Révedező szemmel
Kézem összezárom,
És a „Miatyánk“-on
El is kezdem szépen
Buzgó imádságom.*

*S ahogy azt elmondom,
Másra is van gondom.
Én porlatag féreg
Istenáldást kérek
Másik imádságba'
Az egész világra,
Áldást a testvérrre,
Meg a rokonságra.*

*Azután megállok,
Itt szót nem találok.
Csak a szívem dobog;
Csak reá gondolok:
Apámra, anyámra,
Viharvert hazámra,
S őket a jó Isten
Igy is csak megáldja.*

Madai Gyula.

A FOGADÁS.

— Elbeszélés. —

Irta: Jámborné Székely Lilla.

I.

Rettenetes dühvel járt fel s alá szobájában Antali ezredes ur.
— Megölöm azt a nyomorult „civil“-bagázst, megölöm! — harsogtatta kegyetlenül. Még behívja a zápor elül leányomat lakására, s ez nem elég, hanem az eső után még haza is kíséri, mintha valami hálára számítana, a nyomorult! Hallod, Kata, egy katonatiszt leányának még az ördögtől sem szabad félnie és te, kis semmirevaló, megijedtél egy nyári záportól s a legelső kapu alá menekülsz, hogy megóvjad az új selyemruhádat. Hát nem tudnék én neked tized is venni ahelyett? De miért is fogadtad el annak a civil-bagázsnak a meghívását? Az nem ment ki téged, hogy csak az előszobában ültél le, míg a zápor elállott s aztán siettél haza. De láttak a szobájából kijönni és láttak, hogy hazakisért! Egy Antali Katát, akinek a vőlegénye egy főhadnagy!?

A szoba legsötétebb zugában, egy fotelban összekuporodva, hallgatta a kis Katus atya korholását. Filigrán kis alakja mintha kőből lett volna formálva, oly mozdulatlanul maradt; de mikor atya a főhadnagyot említette, mintha villamos ütés érte volna a kis fehér márvány-testet, úgy ugrott fel.

— Hagyd el, atyus, azt a lump, garázda hadnagyot! Százszor is kijelentettem már, hogy

inkább meghalok, mintsem a felesége legyek. Légy meggyőződve, hogy csakis kizárólag a zápor elül menekültem abba a házba és nem azért, hogy azzal a Monoszlay ügyvéddel kompromittáljam magamat; hiszen sokkal többre tartom magamat és sokkal kevesebbre a hadnagyot, mintsem ilyenféle dolog fordult volna meg a fejemben. De ha kényszerítesz, atyus, a hadnagyhoz: majd megmutatom akkor, hogy ezredes leánya vagyok!

II.

— Uram, tudja-e, hogy a katonának legféltettebb kincse a becsülete? Tudja-e, hogy a tiszti kaszinóban — elhallgatva a záport — csupán egyszerűen azt beszélnek, hogy a lányom feljött az ön lakására? A kikoszorózott hadnagy kiváltképpen nagyon kétértelmű nyilatkozatokat tesz!

Monoszlay ügyvéd, a nagy hódító, az agglegényjelölt, a környék legblazirtabb embere, tudja a kötelességét és . . . hat hét mulva a szép Antali Katus a felesége lett.

Hogy szerette az a csepp, aranyos, kis asszony azt a nagy, azt a szép embert, akit, szépsége miatt épen, lelkéig elrontott a világ! De ő sivar lelkét nem igen merte mutogatni a szerető kis feleség előtt, mert igen-igen imponált neki az ezredes ipam-uram.

Ez a házassági intermezzo egy érdekesnek ígérkező kalandjában akasztotta meg Monoszlayt. Már egy félév óta sétálgatott a szomszéd utczában fekvő elemi iskola előtt, úgy délelőtt 11 óra felé, meg délutánonként 4 óra tájban. De ez mégis különös volt, hogy az a gyászruhás, magastermetű tanítónő az ő klasszikus arczával, soha rá sem tekintett s a köszöntést se fogadta és viszonzta. Annál édesebben csicseregték vissza a köszöntést kollégái, kik a világért sem engedték volna elvitatni maguktól azt az olcsó dicsőséget, hogy nekik szól a szép ügyvéd üdvözlése.

Csak Berki Jolán nem vitatkozott e kérdés fölött soha, mert jól tudta, hogy ő érte történik a séta is, meg a köszöntés is; de azt is tudta, hogy az a szép, elegáns gavallér egy lelkiismeretlen ember, akinek minden tettét aljas vágyai vezérik. Szegény jó anyja eleget panaszkodott valaha náluk, fia nagy romlottsága miatt; pedig emlékszik még Jolán arra, hogy milyen kedves, jó fiú volt valamikor az a Monoszlay Gyula; mert ők egy városba valók, földiek voltak.

Persze a kicsiny lányok a tánciskolában rendszeren ülni szoktak, ha zene van és a nagy fiúk csakis a nagyobb leányokat táncoltatják; de őt mindig előhozta a sarokból Monoszlay és bár a válláig sem ért: mégis megtáncoltatta.

Hanem Berki Jolánt olyan erkölcsi érzéssel áldotta meg az Isten, amilyent ezredik nőnél találhatunk csupán. Minden közönségestől, aljastól, rúttól irtózott és iszonyodott. Életét olyan eszményei magaslatra helyezte, hogy ott ugyan nem érinthette semmi földi szenny soha. Vallásos volt, nem külsőleg, de lelki meggyőződésből. A tudományos és szépirodalmi művek között a főhelyet asztalán a Szentírás foglalta el. Magas műveltsége azonban nem tette őt elfogulttá: a társadalom kívánalmainak is megfelelt, míg azokat józan felfogásával egyezőnek látta.

Ezt a szilárd jellemű, becsületes, vasakaratu hölgyet kísértette Monoszlay már egy félév óta. Leveleit felbontatlanul kapta vissza, csokrait érintetlenül s köszöntései is viszonzás nélkül maradtak.

Hanem az ügyvéd nem olyan fából volt faragva, hogy az aranyos barna szemek haragos és fenyegető villámai eltéríthették volna kitüzött ezéljától.

III.

Ugy megkönnyebbült Berki Jolán szive, mikor hallotta, hogy Monoszlay megnősült; még pedig igen fényes partiet csinált a gazdag ezredes leányával. Hálás érzelmekkel köszönte meg a jó Istennek, hogy a kísértőt eltávolította utjából.

Azonban régi dolog az már, hogy a sátán folyton harcban áll az angyallal. Az emberi érzések furiái, ha azok az istenfélelem köteleivel ninesenek lekötözve, mindig újabb és újabb merényletre ingerlik a gyarló, bűnös embert.

Oh, a kis Katus egyidő óta olyan halvány, olyan beteges! A férje is, atyja is féltő aggodalommal ápolgatják: hol egy, hol más híres gyógyfürdőre utazgatnak vele... s mikor úgy vagy háromnegyedév múlva hazakerült: a gólyát is magával hozta. Szép, erőteljes fia született. A derék ezredes ur elfelejtette, hogy ő egy igen komoly katonatiszt; most úgy meggyerekesedett a kis ujszülött mellett, mint akármelyik érzőszívű „civil-bagázs.” Sirt, kacagott, füttyölt, dalolt a kis álmos, vörösképű ujszülöttnak, ki csak néha-néha nyitotta fel nagy kék szemecskéit az öntudat minden jele nélkül; de azért a nagypapa azt állította, hogy annak igen okos már a nézése is.

Mikor azonban a leányára nézett: egyszeriben elhalt ajkán a nevető mosoly.

— Katus, kedves jó leányom, nehogy úgy tégy, mint jó anyád: téged nekem adott, aztán meghalt és hagyott nekem egy sohasem szünő fájdalmat, mely mindig megújul, ha reá gondolok!

— Gyula nem busulna utánam, — szólt elhalóan a kis beteg, halvány asszony.

— Ah, ezer bomba és kartács! Talán megbántott, talán nem szeret eléggé ez az ember? De hiszen akkor jaj neki! Szólj, édes leányom, mit vetél rajta észre?

— Semmi egyebet, édes jó atyus, csak... még meg sem esőlkölte a kis fiát!

— Oh, nagy gyerek te! Hát ebből következteted, hogy könnyen elfelejtene az urad? Hidd meg, tubiczám, még a legszeretőbb férjek között is találkozik olyan, aki nem szereti csókolgatni az ujszülötteket.

De az az édes, kis asszonyka jól sejtett, mert férje csak külsőleg volt ő hozzá gyöngéd és figyelmes; álnoak szívében folyton ott lobogott a bűnös láng, melyet a szép tanítónő hideg megközelíthetlensége gyújtott és élesztett.

Könnyü, gyors hódításokhoz lévén szokva, ellenállás vajmi kevés volt még utjában; hisz feleségéhez is mily könnyen jutott: soha nem is udvarolt neki, mielőtt felesége lett és ime, mily rajongva, odaadással imádja az őt! Hogy Berki Jolán szive hideg maradhasson iránta az ő folytonos nyilatkozatai után is: azt ő senki állítására nem, nem lehet. Azt meg tisztán bolondnak titulálná, aki azt merné mondani, hogy az a leány utálattal, gyűlölettel gondol ő reá, a hűtlen férjre, aki — még a felesége betegségének ideje alatt sem szünik meg a szégyenletes kísértéstől és ostromlástól. Az apai örömök nem töltötték úgy el szívet, hogy onnan Berki Jolán arcza — legalább egyidőre — számüzve lett volna.

IV.

A színházblól jöttek haza.

Berki Jolán lakása kapujában szivélyes bucsut vett kartársnőitől. Mikor azok már távoztak, a leány a kapunyitással volt elfoglalva; ekkor két erős kar hirtelen hátra vonta a leány fejét s mielőtt védekezhetett és kiálthatott volna: csókok özöne borította szemét, homlokát.

— Szeretlek! — lihegte a szenvedélytől elvakított férfi, — szeretlek, bármily fagyos gyűlölettel utasítod is vissza az én lángoló érzésemet! Szeretlek, míg élek és sohasem térek ki az utadból! Ha megunod a harcot velem: haljunk meg együtt; de a halálban is azt fogom mondani: szeretlek!

A szép, nagy leány a legerősebb undor érzésével taszította el magától azt a tolakodó embert, beugrott a kapun s Monoszlay a bezárt kapun kívül jól hallotta eme szavakat:

— Oh, mint utálok, gyűlölöm ezt az embert!...

... Az egész városban egyébről sem beszéltek a társaságban, mint Berki Jolán férjhezmenéséről. Olyan gyors, olyan bombaszerű dolog volt az.

A gőzmalom igazgatója, egy kevésbeszédű, beteges, mogorva ember, aki csak a pénzt szerette addig, míg a szép tanítónőt meg nem ismerte: úgy vette észre, hogy nemcsak a talléroknek van hangja, hanem a madarak is énekelnek, meg a virágok is illatoznak. Mikor aztán a plátói érzelmek magas fokra hevültek benne: megkérte a szép tanítónő kezét; de persze, akkor kosarat kapott. A kikosarazás okát sokan abban találták, hogy az igazgató ur valahol akként nyilatkozott jövődöbeli terveiről, hogy: ha Berki Jolán a felesége lesz, a lehető legnagyobb kényelemmel veszi körül, a legszebb butorokban, a legpompásabb hintókban, lovakban változhat; de ha ő elmegy hazulról: rázárja neje az ajtót, hamuval hinti meg neje szobájának küszöbét és jaj lesz annak, aki közeledni merészelt az ő aszszonyához.

Most hirtelen — alig három hét alatt egybekeltek és elutaztak messze, Svédországba, nász-utazásra.

Igy szigetelte el magát Berki Jolán Monoszlaytól.

A mesebeli sárkány az ő barlangját, Harpagon az ő kincseit nem őrizte jobban, mint Rotter igazgató ur őrizte az ő szépséges-szép feleségét, azaz megfordítva: ahogy Rotter urat őrizte a felesége.

(Vége következik.)

VILMOS CSÁSZÁR,

ez az ezerszemű imperator, aki ha akarja festő s megfesti a béke allegóriáját az orosz czárnak, ha akarja dirigens, betanít és rendez színészeinek szindarabot, ha úgy hozza kedve zeneköltő, s megírja a dalt Aegirhez, a tengerek istenéhez, ha — de ugyan mit fejtegessem, hogy kitünő katona, sportsmann, szónok, író, tudós, politikus stb. stb. Most egy újabb jelét adta geniálitásának — ő kritikus is. És, hogy egy kis germanizmust koczkatassak meg (szabad, ha a germán császárról van szó), kitikus kritikus! Ő Felsőnének tetszett művészeti körökben kritikát mondani a nemzeti képtár vezetéséről, s kifogásolta, hogy Tsuk, a képtár igazgatója, néhány olyan képet vett be a képtárba, melyek neki sehogysem tetszettek. Hiszen igaz, egyénileg rá lehet mondani erre a képre: ez tetszik nekem, amarra: az nem tetszik nekem, ez nem csak a német császár joga, hanem az enyém

is. Ámde a császári kritikáknak olyan természetük van, hogy ha azok kedvezőtlenek, hát akkor a képtár igazgatója utilaput köthet a talpára és mehet oda, ahová akar.

Ha Tsuk elhagyja állását, akkor egy gondolatolvasót kell majd a jó berlinieknek fogni, aki eltalálja, hogy mely kép nyeri meg Ő Felsége a császár legmagasabb (ez megint megengedett germanizmus) tetszését. És lehet, hogy azok a képek ma óriási feltűnést keltenek, mert a császárnak tetszenek, holnap azonban senkisémet talál bennük élvezetet. Ebből az következik, hogy más ám egy nemzetnek és más csak magunknak venni valami képet, az utóbbi esetben megveszem azt, ami tetszik, az előbbiben megveszem azt, ami művészi! Minthogy manapság gondolatolvasókat nehéz találni, a berlini nemzeti képtár a császár kritikája következtében ugyancsak kritikus helyzetbe került.

Kürtös.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

VASUTI BALESET.

— Énekes bohózat 3 felvonásban, írta: Faragó Jenő; zenéjét szerző: Donáth L. Először a Magyar színházban adták. —

A mai bohózatírók, hogyha hálás szerepet akarnak adni primadonnáknak, akkor férjruhába bujtatják őket, beleviszik őket ennél fogva egy pár ferde helyzetbe és kész az énekes bohózat. Ezt a ma már szinte törvényerejű chablont Faragó Jenő ebben a bohózatban szerencsésen megfordítja, az ő hőse, Dákó Tamás, asszonyruhába buvik, elcsavarja így egy Rosztopcsin bárónak a fejét, s végül kénytelen előle az ablakon kiugrani, mert Rosztopcsin báró megtudja, hogy Dákó Tamás, kit ő női ruhában talált egy színésznő lakásán, — férfi.

A szindarab elég komikusan indul, megtudjuk mindjárt az első felvonásban, hogy Sári Bella, a színésznő, szeret; de, hogy azt, akit szeret, nem találja fel. Megtudjuk, hogy Dákó Tamásnak van felesége, akit szeret, de fél, hogy ráún, ha folyton otthon ül, ezért megy el Sári Bellához, egykori imádottjához, hogy egy görbe estét csináljon, vacsorára. A vacsoránál lepi meg őket Rosztopcsin báró. Dákó női ruhát ölt, s akkor következik be a fent leírt jelenet: Dákó kiugrik az ablakon s Morzsa pékmesternek a nyakába ugrik. A nép üldözésére indul s a detektívek megtudják, hogy hová ment be, oda, ahol lakik.

Dákó Tamást a felesége szivszorongva várja, mikor az ujságból értesül, hogy a predeáli vonat, amelyen férjének haza kellett volna jönnie, kisiklott! De az utasoknak nem történt bajuk.

A lakásba detektívek jönnek, hogy a női ruhába bujt férfiut elfogják, mint csendháborítót, s Dákó Tamás feleségét hiszik annak, ezt akarják elfogni, ettől csak Dákó Tamás közbelépte menti meg, aki már most férjruhában igazolja a feleségét.

Bella, az énekesnő, eljön azért a női ruháért, melyben Dákó Rosztopcsin elől megszökött. Dákó bemegy a mellékszobába érte, mire a visszatért detektívek Sári Bellát akarják elfogni. Megint Dákó menti meg Bellát is, úgy, hogy testvéreként igazolja.

Bella már-már elmegy a ruhával, mikor a cseléd elfogja, azt hiszi, hogy a ruhát ellopta. Dákó azt mondja a feleségének, hogy Bella szabóné, akinél neki ruhát csináltatott meglepetésül, s az most hazahozta a ruhát.

Végül beköszönt még Rosztopcsin báró is és a detektíveknek bemutatja a férjben a keresett csendháborítót. Őt elfogják, a felesége pedig válni akar tőle.

Ez volna a második felvonás ügyesen felépített témája, melynek nagyon hiányos a teteje, a harmadik felvonás.

Hogy a darab nagyon hosszúra ne nyuljék, elsikkasztja a szerző Rosztopcsin báró boszuját, haragját, Dákóné és Dákó távoznak a színről (valószínűleg kibékülnek, de már a darab keretén kívül), hogy Rosztopcsin báró se maradjon árván, nyakába varrja Dákóék szobaleányát, Bella pedig, ez feltalálja a csendháborítás ügyét egy mérgezési ügygel összekeverő rendőrfogalmazóban a rég elvesztett és rég keresett kedvest, a rendőrség az egész ügyet ad acta teszi, az udvarias szereplők kivonulnak a színpadról, s magukra hagyják a szerelmeseket, hogy egy befejező ének után a függöny minden akadály nélkül gördülhessen le.

Elteltekintve azonban a befejezés hibás voltától, a szerző annyi komikumot és oly eleven életet oltott darabjába, hogy a közönséget egész estén át kacagattatta és ez egyszersmind kritika, mert hisz a bohózatnak csak az a célja, hogy kacagtassa a közönséget!

Donáth rendkívül bájos dalokkal fűszerezte meg a mesét s ezeket az énekszámokat *Komáromi Mariska* (Sári Bella) a legsikerültebben juttatta érvényre.

Kitünők voltak *Rózsahegy* (Dákó Tamás), aki fárasztó szerepét bravúrral játszotta, *Desséri* az a régi jó komikus volt Rosztopcsin báró szerepében, akinek őt már régen még a vidékről ismerjük. *Ráskai Emilia* kitünően játszotta a férjéhez ragaszkodó feleséget.

— l — m.

✻ Egy kalapra való. ✻

Operaiskolai növendékek évváró vizsgálata.

Az Országos magy. kir. zeneakadémiának operaiskolai növendékei május 29-én tartották vizsgálatukat a m. k. Operaházban. A III. éves növendékek vizsgáltak tulajdonképpen, akik közül nem egy primadonna fog kikerülni az iskolából a nyilvános színpadra. Nem akarunk ugyan jóslásokba bocsátkozni, annyi azonban bizonyos, hogy azok a növendékek, akik ma vizsgáltak, sokkal nagyobb talentumról tettek tanúságot, mint a múlt évbeliek. Első sorban *Haasz Paulát* kell kiemelnünk, aki „*Fidelión*” juttatta érvényre nagy kaliberű drámai hangját és intelligens játékát. *Szelepcsényi Linka*, aki a Népszínház leendő primadonnája. „*Dinorahban*” aratott szép sikert terjedelmes és jól iskolázott

hangjával. Nem értjük, hogy a kisasszony miért szerződött a Népszínházhoz, ahol tehetségéről aligha tehet tanuságot, azért, mert ott nem neki való szerepet kell kreálnia. Böödi Ella, a debreczeni színház primadonnája, a „Parasztbecsület“ Santuzzájában tűnt ki, mélyérzésű, pompás mezzoszopránjával; kiejtése tisztán érthető, ami nagy előnyére válik a fiatal művésznőnek. Partnere, Schächter Jakab (Turiddu) volt, akinek igen kellemes tenorhangja van, játéka azonban még nem egészen tökéletes, de idővel ez is megjön. Raditz Klára gyönyörű koloratúrájával aratott kielégítő sikert a „Jeanette menyegzője“ Jeanette szerepében. Koralek Paula pedig „Sába királynőjében“ excellált. Jók voltak még: Parlagi (Pollacsek) Kornélia és Lamberger Henriette. A szép tehetségű növendékek — bár ez ilyenkor szokásos — óriási tapsot kaptak, de ezt ki is érdemelték. A sikerben része van az akadémiának is, amely növendékeit oly alapos kiképzetésben részesíti.

VOLT.

(REGÉNY.) [9]

Irla: Sudermann Hermann.

Magyarra átdolgozta:

K. Boniczky Irma.

IV.

A fiatal ember méltóságteljesen meghajtotta magát, mondván: — Itt többé nekem semmi dolgom sincs.

— Azt csak most vette észre? — kérdezte Leo, s nevetve hátat fordított neki. — De megálljon, még egy üzenetet átadhatna derék öreg papájának: vigyázzon, hogy urfia éjnek idején ne kószáljon a halewitzi parkban, szép dalokat énekelve, mert különben könnyen megeshetnék, hogy másnap reggel kutyáktól megmarva hazahozzák az ifju urat.

A fiatal Brenkenberg leirhatatlan megvetéssel nézett föl Leóra s berzenkedő dühvel, mint egy fiatal kakas, hagyta el a szobát.

— Egyik a másik után, — gondolta Leo és a festő felé fordult. Alighogy ez észrevette, gondolta, hogy most már rákerül a sor, felugrott s hangos sirással borult a visszatért háziúr nyakába.

— Lökjön ki, — jajgatott — csak lökjön ki úgy, mint a többit is — nem érdelek egyebet — kontár vagyok — henyélő vagyok — lopom a napot a jó Istentől — teheneimnek mind nagyon hosszú a lába, azt mondta egy bíráló, de nem igaz, esküszöm, mélyen tisztelt uram, valóban olyan hosszú a lábuk.

— Bizonyára úgy van, drágám, legyen csak nyugodt.

— Most már nem is festek nekik lábukat, hadd csusszanak, mint a fókák, az majd tetszeni fog

azoknak a gaz kritikuskoknak. De ön megment engem, segíteni fog rajtam, ígérje meg nekem!

Leo mindent ígért, a részeg embert lenyomva a székre.

— Gondoskodj erről az emberről, — kedves bátyám.

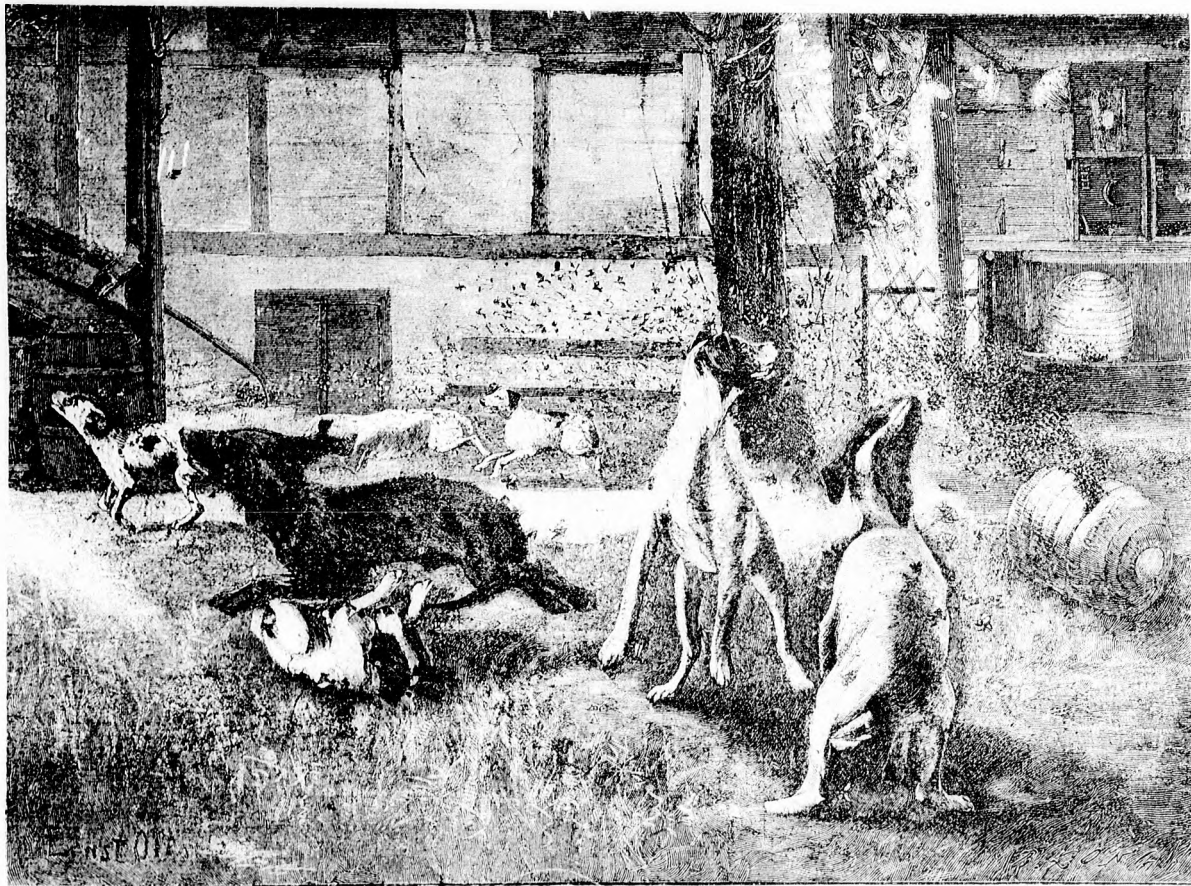
Az pedig valami neveletlen feleletet dörmögött.

Leo érezte, mint tódul a vér agyába, de egy belső hang megszólalt s higgadságra kényszerítve magát gondolta: „Légy eszeden! ne keserítsd el magadnak a visszatérés óráját!“ s egyszerűen mondta:

— Kedves bátyám, megfelelkezel állásodról velem szemben.

Az öreg jobbra-balra köpködött, aztán kihívó vigyorgással mondta:

— Ugy látszik, én jobban ismerem a helyzetet, mint te, fiacskám. Mindenesetre azt tanácslom, neked, ne gyalázz engem még egyszer az emberek

☺ Szégyen a futás, de hasznos! ☺

előtt, mert különben emlékeztetni foglak egyre-másra.

Leo akaratlanul összerezett. A régi bűn réme ismét megjelent előtte.

— Majd beszélünk, ha kialudtad magad, — dörmögte s hirtelen elhagyta a szobát.

A vén ember gúnyos hahotája hangzott utána.

Az udvar sötét és csendes volt. Az éjjeli szellő hűsítette Leo forró homlokát, de ő nem érezte. Dühöngve, ökölre szorított kezekkel haladt az istállók előtt, honnan néha valamely álmódó állat szuszogása vagy lánczörgése hallatszék. A harag, melyet eddig humora segélyével erőszakosan elnyomott, most a magányban annál hevesebben tört ki.

Különben volt elég ideje, hogy kitombolhassa magát, nem zavarta senki, csak midőn nekiment fejével egy vasrudnak ismét magához tért.

Es egyszerre hangosan elnevette magát. A régi yankee-játék „életre-halálra“, mit odaát annyiszor kecsesen megkoczkáztatott és megnyert, kell, hogy

megtegye szolgálatát itt a szelid Európában is, az ellenszegülő czinkostárs száját annak segélyével majd csak betömi valahogy.

S jókedvűen karjait lógázza, mint egy iskolás gyerek, ki ravasz csínyt kigondolt, gyorsan haladt a magaslaton felfelé a kastély tornáczáig, a tágas épület tömege feketén emelkedett ki a sötétkék égről.

Háta mögött emelkedtek a gazdasági épületek óriási félkörben, a nádas-tó körül, melynek tükre meg-megcsillant bágyadt fényvel.

Az emeleti ablaksorból még egy magányos fény világított.

Ujjongó vágy ragadta meg lelkét: „Hurra, most már a mamához visz az ut” kiáltott s feldobta magasra sapkáját. A magas kerítésen átrepült és a kertbe esett.

— Hát, mint egy igazi csavargó, hajadon fővel jössz haza? — kérde magától nevetve, de nem volt ideje azon gondolkodni. Kurjantása felkelte a házórző ebek egyikét, melynek ugatására két vagy három társa különböző zugokból felelt.

Az ebek lánczon voltak, amint látszék. Valószínűleg ez is a derék bácsinak egy új intézkedése volt, nehogy éjjeli ivótársai lábikráit veszély fenyegetse.

Aztán eszébe jutott Leo barátja.

Egy zsarnok szeszélynek engedve egykor saját nevét ruházta át kedvencz kutyájára: „hadd tudják a népek, hogy azt a jóra való állatot mint helyettesítőnek tisztelniük kell”, azt mondta.

— Leo! — kiáltott tüdejének teljes erejéből.

Egy pillanatra csend lett.

— Leo! — kiáltott újra.

És most hirtelen olyan tobzódás támadt, olyan velőtrázó és fülhasító, a mihez hasonlót nem is lehet képzelni. Mintha azok az állatok megörültek volna. Üvöltésükbe vegyült a lánczok esörgése, a fogak csikorgása, amint dühsően a vasba haraptak... Ujjongó szeretet, epedő hűség, a legtisztább érzelmek melyek egy élő teremtés keblét eltöltik, meghatón nyilatkoztak ezen lánczczal terhelt állatok szilaj viselkedésében.

Leo érezte, hogy szeme könybe lábbadt. — Ideje van! — gondolta magában. A bejárat előtt megállt s a kopogás dörgön hangzott a csöndes házban.

Fönn kinyílt egy szárnya a megvilágított ablaknak, egy fehér alak kihajolt.

— Ki van itt? — kiáltott egy női hang. Leo azonnal fölismerte.

— Johanna, te?

Egy sikoltás, de neki úgy tetszett, mintha nem örömsikoltás lett volna. Nővére alakja eltűnt.

Két hosszú, szorongató percz mult el.

A kutyák folytatták a vonítást. Az istállóban mozogni kezdtek. Lámpások osontak ide s tova, ébresztő kiáltások hallatszottak.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Panaszkodunk, hogy a magyar ipar nem tud boldogulni! Pedig minden követ megmozdítunk, hogy fejlődését, ahogy lehet, megakadályozzuk. Itt van például az iparnak egy, a külföldön rendkívüli fejlettségre szert tett ága: a könyomda-ipar. Nálunk ez sehogy sem tud zöldágra vergődni. Hogy miért, mindjárt megmondom.

Mindenki, aki ezt a csevegést elolvassa, tudja, hogy mi az: egy tizes bankjegy. Egy olyan nyomdatermék, melyért az osztrák-magyar bank tíz ezüst forintot ad. Meg kell vallanunk, hogy megéri, olyan művészi a rajza, olyan utvesztő, hogy csak művészi kéz vethette papírra.

Ezt utánozni már művészet.

Könyomdászaink közül az ambiciózusabbak kísérletet tettek vele, hogy művészetüket annyira kiélezzik, hogy még ezt a tizest is a csalódásig hiven utánozzák. A jóakarát megvan bennük, némelyikben ezen ambiciózus mesterek közül a tehetség is, aztán egy vastagabbra, vagy csak egy árnyalattal kékebbre nyomott betű, vagy a megegyező piros szám elárulja őket, s a rendőrség rájuk teszi a kezét. Így fojtják kérem bele ezt a művészi tőrő iparágat az első kísérletbe.

Éppen az elmúlt héten olvastam a lapokból, hogy Pécsen is, meg Temesvárott is egy-egy ilyen tizes fabrikáló művészt tartóztatott le a rendőrség. Hamarosan nem jutnak a nevek az eszembe, no de az mellékes is, a fő az a momentum, hogy hamisítják és kiváló művészetrel, hogy úgy-úgy mondjam arczuknak a verejtékével rajzolják meg azokat a csak nagyító üvegen keresztül látható, s így is szemrontó aprólékos ismertető jeleket, melyek a pénzhamisítást szinte lehetetlenné teszik. Végre sikerül nekik a rajz, aztán a papír, aztán a festék beszerzése, hogy ugyanaz a szín legyen, minő gondot kíván, mert hisz egy árnyalat elárulhatja őket, a gépek beszerzése is mily nehéz lehet.

S mindezt remegve a felfedeztetéstől, véghezvinni, no már ehhez elszántság kell. Mikor már minden készen van, akkor egy másik nagy kérdés, hogy miként értékesítik ezt a hamis bankót.

Milyen gonddal kell nekik megválasztani a czinkos társakat, mennyire küzködik magában, míg rászánja magát, hogy egyet megszólít, s kiteszi magát annak a veszélynek, hogy felfedezik, elárulják. Azon a hamis pénzen aztán nem ritkán husz ember is osztozkodik, s mennyit kell neki értékesíteni a hamisból, míg egy igazi pl. tizes jut neki! Aztán rendesen az első kísérletnél nyakon csipi a rendőrség. No ezen az áron ily fáradság mellett bizony isten a becsületes uton is boldogult volna!

Hanem hát úgy vagyon, hogy mi a bűnökre pazarolt erő nyereségnek, az erényekre fordított munkát veszteségnek tartjuk!

Akkor, amikor bűnről van szó, akkor bűnnek tartjuk a lustaságot!

Mert olyan szépen erényes maradhat valaki tisztán lustaságból is.

Ha teszem az a nő lusta megtenni az elhatározó lépést, amely a bűnös utra viszi; az, ha nem is épen erényes, de mindenesetre tisztességes marad tisztán lustaságból! Ha az intrikus lusta volna a fejét ujabb és ujabb eseleken törni, de kevés dráma fordulna elő az életben; ha a pénzhamisító lusta volna rajzolni, a tolvaj lopni, a gyilkos rabolni, a hazug a száját kinyitni, a bűnöknek egész sorozata kivesznék az emberiségéből. Aztán, ha már épen fáradni akarnak ezek, hiszen egy ut akár jobbra mennek, akár balra, hát menjenek jobbra az erény ösvényén, az sem hosszabb és ami a fő: biztosabb, mert az a másik ut, az mindig gödörbe visz, ahonnan aztán nincs szabadulás.

Az igaz, hogy prédikálni mindig könnyebb, mint megtenni valamit. Csakhogy ez úgy a jó, mint a rosszra áll, a rosszat is nehéz megtenni, vagy legalább csak az első lépést.

Az aztán olyan, mint egy lejtős jégpálya, csak az első lépést kell merni, aztán már csuszik ellenáthatatlanul az ember, siklik, bukfenyezik szédítő sebességgel egész addig, míg a pálya végén összeroncsolt fejjel el nem terül.

Aki ezt az első lépést lusta megtenni, az megállt azon a választó ponton, mely az erény ösvényét a bűnétől elválasztja; fölfelé ugyan nem kerül, de le sem bukik!

Én.

KÉPEINKHEZ.

Gazsi Mariska. A Népszínház kedves és fiatal naivájának, *Gazsi Mariskának* jól sikerült arczképét mutatjuk be kedves olvasóinknak ebben a számunkban. Még mint egészen fiatal leányka lépett a színpadra és már akkor fedezték fel benne a szép tehetséget, a melyről bennünket mindenkor meggyőződttetett. 1894-ben vendégszerepelt először Miskolczon s akkor oly nagy sikert aratott, hogy a Népszínház akkori igazgatója nyomban szerződtette.

Azóta van itt s aratja a legkisebb szerepekben a legnagyobb sikereket. A közönségnek kedvence ez a fiatal művész s ezért kár, hogy oly ritkán látjuk a színpadon, a minek kétségtelenül az az oka, hogy a népszínműveket a Népszínház csak hébe-hóba adatja elő. Operettekben is szokott játszani, de csak ritkán. Alakításai igen jók és temperamentuma tetszetősen élénk.

A nympfa (egy szökökut márványdisze.) A régi rómaiaknál minden kútnak, minden bokornak, minden folyónak, mezőnek stb. meg volt a maga külön istene, vagy istennője, így a vizeknek, a patakoknak, forrásoknak istennői a nymphek voltak. Ezért használják a szobrászok ma is még kiváló szeretettel a nymphek alakját díszítésül szökökutak fölébe.

Nyári multság a falun. Akiknek idegeit a városi zaj, levegő, meg a foglalkozás már nagyon megtámadta, az valóságos megváltásnak tartja, ha a forró nyári napok alatt a falura menekülhet; s a falu nyújtotta élvezetekben része lehet; az igaz, hogy a falu nem nyújt oly raffiniált szórakozást, de egészségünket sem támadják meg a falu nyári multságai.

Arab kereskedő. Leginkább gyöngyökkel, pipereszerekkel, kelmével és szőnyegekkel kereskedik Kelet barna fia, oly dolgokkal, melyek az ő fényűzést és kényelmet szerető hazájában piacra találhat. A megélhetésért nem nagyon kell küzdenie, egy pár szem datolya, egy marék rizs, egy korty viz nagyon hamar kielégíti gasztronomikus igényeit, de már a kaftánja se lyemből legyen, s a szőnyeg, melyen Allaht és Mohamedet dicséri, Szmirnából kerüljön, felesége valódi rózsasolajjal illatosítsa be ölelő karjait!

Az eljegyzés. Megtörtént, kimondta az igent, most már egy hosszú életre le van kötve, vagy legalább is ujján van már az az első láncszem, mely őt egy egész életre a másikhoz, a szeretetthez fogja fűzni. Sok bút, sok bajt fog a jövő hozni ám az a rózsaszínű köd az eljegyzés ünnepélyes pillanatával elfedi előtte a jövőt, s olyan színesnek, olyan szépnek festi, a milyennek szíve mélyén kívánja magának.

Egy kalapra való. Két játszótársat mutatunk be kedves olvasóinknak, egy hosszufülű tapsifülest, meg kis gazdáját. — Elválhatatlanok, örökké együtt játszanak. — A kis tapsifülest behelyezi gazdája egy ütött-kopott köcsöskalapba, aztán viszi ki a szabadba, hogy a mezőn együtt játszanak. Épen egy kalapra való!

Szégyen a futás, de hasznos. Senki jobban nem tapasztalta ennek a mondásnak az igazságát, mint az a kutya-család, mely unalmában (a vadászat csak augusztus 15-ikén kezdődik) bevetődik a méhesbe s egyik méhkast a másik után fordította fel. Persze, hogy a zsongó királyság kis fegyveresei nem nézték tétlenül ezt a garázdálkodást, belemeresztették fullánkjukat a kutya bőre alá, ezek meg ill' a berek, nádak, erek, utilaput kötöttek a talpukra, mert szégyen ugyan a futás, de igen hasznos!

HETI KRÓNIKA.

A királyné diszruhája. Drága volt nekünk mindig, s most, hogy a legmélyebb gyász elmúlt, ha fájdalommal is, de mindig szeretettel gondolunk rá. Akik 1896-ban látták diszruhájában, mikor az egész ország bódolatát fogadta felséges férje mellett, sohasem tudják elfeledni Erzsébet magyar királynét. Én láttam őt, ha rajzolni tudnék, le is rajzolhatnám, oly élénken van emlékezetemben; ám, akik nem látták akkor, azok is maguk elé képzelhetik, ha diszruháját a magyar nemzeti muzeum régiség-tárában megtékinthik. Ott van egy üvegszekrényben örök emlékezetül egy jó, nagyon jó királynéra, aki mégis annyit szenvedett, mint senki más! A mátyások ruháiról mondják, hogy: aki hitet, bizalommal érinti őket, ha beteg — meggyógyul. Nagyon, nagyon hiszem, hogy ennek a ruhadarabnak is ilyen csodatevő

ereje van, ha majd ez az ország — ments Isten — nagyon, nagyon beteg lesz, akkor adják rá az akkori királynéra ezt a ruhát, az a megdicsőült mátyás majd a magáéhoz hasonlóvá teszi a szívet is, — és mint már egyszer történt — a halálos bajból is felgyógyul Magyarország!

*

Meghalt a walzer-király. Irhattam volna ugyis, hogy a keringők királya *Strausz János* — nagy hazánkfia — meghalt. Bécsben született ugyan, Bécsben élt, Bécsben aratta diadalait, de — és most jön az, ami miatt őt hazánk fiának kell neveznünk, — megszerezte a magyar állampolgárságot, hogy újra megnősülhessen. Az igaz, hogy továbbra is Bécsben élt, legfeljebb, hogy a milléniumi év lecsalta őt Ós-Budavarába. A jó bécsiek már akkor is esettentettek a nyelvükkel, ha Strausz nevét említeni hallották, a lábuk mindjárt a keringő lépésekre állt, mert olyan kedves, olyan fülbemászó, olyan talpesiklandó keringőket senki sem írt, mint ő. Minden egyes művével meglepte a világot — a halálával is.

Még az elmúlt vasárnap dirigált. Egy hétre rá halott volt. Tösgyökeres bécsi volt s a „Czigánybáró“-ban mégis remekül kapcsolta össze a magyar zene motívumait, a külföldi zenével. 1825-ben okt. 25-én született. Művei közt nevezetesebbek: A bőregér, A furcsa háború, A cigánybáró, stb. stb.

*

Elhunytak.

Holländer Mór 52 éves korában, hosszas szenvedés után, május 29-én Budapesten. Az elhunytban kiadóhivatalunk irodafőnöknője, *Holländer (Havasi) Ilonka* k. a. édesatyját gyászolja.

Benedikovits Károly plébános Kőbányán, június 2-án.

Szabó Kálmán ev. ref. lelkész Hernád-Szurdokon, jun 1-én.

Barczen Lajosné szül. *Komlódy Erzsébet* Budapesten, június 2-án, 35 éves korában.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Erős akarat. A kért szöveg nem felekezett, hanem egy bölcséleti és emberességi alapokon nyugvó szövetség. A felvétel módozatai tekintetében csakis egy szövetkezeti tag adhat felvilágosítást, akinek is Önt ajánlania kell. E nélkül felvétele egyáltalán nem lehetséges. Ha tehát ismerősei körében van valaki, akiről Ön tudja, hogy tag, forduljon ahhoz. Egyszerű írásbeli jelentkezése figyelembe ugysem jöhetne. A felvétel körülményei nem ismeretesek a nyilvánosság előtt; feltétele a felvételnek az, hogy az illető folyamodó egyén jó hírű, tisztességes és intelligens ember legyen. — **A nagy örökség.** Nem olyan tárgy, mely feldolgozásra érdemes volna, s nem olyan a kidolgozás, hogy a tárgyat elfogadhatóvá tehetné. Amit közlésre elfogadtunk, azt közölni fogjuk; időpontot nem jelölhetünk meg előre. — **R. M.** Mi a meg nem felelő dolgokat eltépjük, ha újra beküldi, bővebben megfélemlhetünk Önt, hogy miért nem egységes és miért rapszódikus. Megtesszük szívesen. — **B. J.** Jó volna újabb kidolgozással, mert pl. a magyar balladában ezt a szót: pokál = serleg, nem lehet használni, még a germanizmust is kerülni kell, nem hogy a tisztára német szót; még más apróbb fogyatkozásai is vannak! A kért dologról csak úgy mondhatunk véleményt, ha beküldi a kéziratot. — **Tyinda.** Ha jó az óra, akkor évtizedekig eljárhat anélkül, hogy elromlanék, ha rossz a szerkezete, akkor az állástól is romlik! — **F. S.** Köszönjük. — **K. L.** Bizony önköltségen ment az! No, hanem hát Arany Jánosnak van egy nagyon szép verse, annak a refrainje, ha bármily csekély, mégis csak vigasztalás! — **A. F.** Az 50-ikről bizony elbesélt. Az 51-re még épen jókor jött. — **K. Mariska** urhölgynek. A fénykép olyan sötét, hogy ha elchiroztatnók, a nyomásnál csak egy fekete foltot adna. A költemények — bár nincsenek eredetiség híján, — meg nem felelnek. — **P. A.** (S-a.) Most már lehetetlen kikeresni. — **F-y J-é** (Pomáz.) Megkapta, köszöni. Még csak egy pár napi türelemért esedez. — **W. S.** Az elismerést köszöni. A vers nem vált be, nagyon nagy hibája a felforgatott szórend, ezt a magyar nyelv nem tűri, pl.: „Szébet ennél keresek hiában!“ (hiába keresek helyett).

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **FARAGÓ SIMON.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok **érkezése** Budapest-nyugati pályaudvarra.
Érvényes 1899. május hó 1-től.

A vonatok **indulása** Budapest-nyugati pályaudvarról.
Érvényes 1899. október hó 1-től.

Dél előtt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	honnán	vonat-szám	óra	perc	honnán
701	12	50	k. e. v. Konstantinápoly	171	12	55	sz. v. Palota-Ujpest
161	4	40	sz. v. Palota-Ujpest	141	1	15	» Nagy-Maros
705	5	30	ost.e.v. Konstantinápoly	703	1	25	gy. v. Bukarest
163	5	40	sz. v. Palota-Ujpest	173	1	40	sz. v. Palota-Ujpest
165	6	35	» Palota-Ujpest	103	1	50	gy. v. Páris, Bécs
510	6	45	» Szolnok, Czegléd	175	3	00	sz. v. Palota-Ujpest
151	6	55	» Vác	135	4	00	» Nagy-Maros
117	7	05	» Bécs	185	4	10	» Palota-Ujpest
709	7	15	» Verciorova	6103	4	20	» Szolnok, Czegléd
465	7	25	tv.szsz. Pilis Csaba	403	4	40	» Esztergom
167	7	35	v. sz. Palota-Ujpest	145	5	25	» Nagy-Maros
601	7	45	v. v. Lajosmizse	177	5	45	» Palota-Ujpest
217	7	55	tv.szsz. Berlin, Zsolna	115	5	55	» Bécs
139	8	10	sz. v. Nagy-Maros	179	6	50	» Palota-Ujpest,
713	8	25	» Czegléd	711	7	00	» Temesvár
401	8	35	» Esztergom	707	7	40	gy. v. Orsova, Temesvár
127	8	45	» Párkány-Nána	147	8	05	sz. v. Vác
1403	9	45	gy. v. Berlin, Zsolna	4105	8	15	» Pilis-Csaba
169	10	10	sz. v. Palota-Ujpest	181	8	25	» Palota-Ujpest
715	10	55	» Szeged	125	8	35	» Párkány-Nána
143	11	05	» Érsekújvár	603	8	45	v. v. Lajosmizse
1) Érkezik minden csütörtökön.				105	9	00	gy. v. Bécs
2) » » hétfőn.				1401	9	25	» Berlin, Zsolna
3) Közlekedik június 1-től bezár. aug. 31-ig.				411	9	35	v. v. Esztergom
4) Közlekedik június 1-től.				719	10	05	ost.e.v. Ostende, Bécs
5) » » ünnep és vasárnap május 15-től bez. szept. 15-ig.				183	10	15	sz. v. Szolnok, Czegléd
6) Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től.				137	10	40	» Palota-Ujpest
7) Érkezik minden szerdán.				81	10	55	gy. v. Nagy-Maros
8) Közlekedik június 1-től bezár. szept. 15-ig.				107	10	55	» Bécs
9) Érkezik minden szombaton.				123	11	25	sz. v. Érsekújvár
				187	11	35	» Palota-Ujpest
				101	11	50	k. e. v. London, Páris, Bécs

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4013	7	34	v. v. Pilis-Csaba	4003	4	46	sz. v. Esztergom
4001	9	02	sz. v. Esztergom	4005 ¹⁾	8	19	» Pilis-Csaba
				4011	9	35	v. v. Esztergom

1) Közlekedik ünnep és vasárnapokon május 15-től.

A vonatok **érkezése** Budapest-keleti pályaudvarra.

101	12	10	k. e. v. London, Páris, Bécs	311	12	25	sz. v. Hatvan
901	12	30	» Konstantinápoly	301	12	50	gy. v. Berlin, Ruttka
645	5	00	t.szsz. Arad	903	1	05	» Konstantinápoly
321	5	20	v. v. Ruttka, Berlin	601	1	10	» Bukarest, Arad
1707	5	45	sz. v. M.-Sziget	1901	1	25	» Gyékényes, Pécs
607	6	10	» Brassó, Arad	403	1	30	» Lemberg, Kassa
47	6	15	t.szsz. Bicske	3	1	45	» London, Páris, Bécs
405	6	35	sz. v. Lemberg, Miskolcz	503	1	50	» Tövis, M.-Sziget
7	6	40	» Bécs, Sopron	1301	2	05	» Graz, Fehring
1509	6	55	gy. v. Popr.-Felka Kassa	21	4	50	sz. v. Bicske
907	7	05	sz. v. Belgrád, Brod	313	5	55	» Gödöllő
507	7	10	» Brassó, Kolozsvár	505	6	20	» Brassó, Kolozsvár
309	7	30	» Hatvan	27	6	50	v. v. Győr
1303	7	35	» Graz, Fehring	5	7	15	gy. v. Bécs, Graz
501	7	50	gy. v. Bukarest, Brassó	605	7	20	sz. v. Brassó, Arad
1021	7	55	v. v. Paks, Adony-Szabolcs	905	7	35	» Belgrád, Eszék
1505	8	15	sz. v. Kassa, Popr.-Felka	305	7	45	» Berlin, Ruttka, Szerencs
1005	8	20	» Fiume, Zágráb, Eszék	1007	8	00	» Fiume, Zágráb Pécs
1003	8	40	gy. v. Fiume	1705	8	10	» Stanislaw M.-Sziget
319	8	45	sz. v. Pászthó	15	8	20	» Fiume, N.-Kanizsa Bicske
509	9	15	» Szolnok	1001	8	35	gy. v. Róma, Fiume, Zágráb
11	9	25	» Győr	407	8	40	sz. v. Munkács, M.-Sziget
23	10	15	» Triest, Fiume	19	9	00	» Bicske
307	10	20	» Ruttka, Fülek	1507	9	05	» Kassa, P.-Felka
909	10	30	» Szabadka	9	9	20	» Bécs, Graz
1) Közlekedik kedden és pénteken.				303	9	25	gy. v. Berlin, Ruttka
2) » » szerdán és szombaton.				603	9	40	» N.-Szeben, Gyulafehérvár
3) » » jun. 15. bez. szept. 15. május 15-től.				401	10	00	sz. v. Triest, Fiume
4) » » Közlekedik jun. 1-től bez. szept. 15-ig.				511	10	30	gy. v. Munkács, Kassa
5) » » Közlekedik ünnep- és vasárnap máj. 15-től bez. szeptember 15.				317	10	50	sz. v. Nagy-Káta
				17	11	00	» Hatvan
				» Bicske			

Dél előtt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	hová	vonat-szám	óra	perc	hová
702	12	00	k. e. v. Konstantinápoly	6104	12	05	sz. v. Czegléd, Szolnok
102	1	00	» Bécs, Páris, London	172	12	15	» Palota-Ujpest
166	5	55	sz. v. Palota-Ujpest	136	12	25	» Nagy-Maros
110	6	10	ost.e.v. Bécs, Ostende	146	12	40	» Nagy-Maros
124	6	15	sz. v. Érsekújvár	4106	12	50	» Pilis-Csaba
4102	6	30	» Esztergom	174	1	05	» Palota-Ujpest
6102	6	40	» Czegléd, Szolnok	104	1	45	gy. v. Bécs, Páris
168	6	50	» Palota-Ujpest	126	2	15	sz. v. Párkány-Nána
6012	7	00	v. v. Lajos-Mizse	176	2	20	» Palota-Ujpest
1402	7	30	gy. v. Zsolna, Berlin	704	2	30	gy. v. Bukarest
106	8	00	» Bécs	144	2	35	sz. v. Érsekújvár
708	8	15	gy. v. Temesvár, Orsova	4104	2	40	» Esztergom
712	8	30	sz. v. Temesvár,	6014	2	45	v. v. Lajos-Mizse
142	8	40	» Nagy-Maros	720	3	05	sz. v. Czegléd, Szolnok
170	9	05	» Palota-Ujpest	186	3	20	» Palota-Ujpest
116	9	15	» Bécs	716	4	25	» Szeged
1) Közlekedik minden vasárnap.				138	4	40	» Palota-Ujpest
2) » » csütörtökön.				108	5	40	gy. v. Bécs
3) » » hétfőn.				148	5	45	sz. v. Vác
4) » » ünnep és vasárnap május 15-től.				180	6	00	» Palota-Ujpest
5) » » ünnep és vasárnap máj. 15-től bez. szept. 15-ig.				1404	6	20	gy. v. Zsolna, Berlin
6) Közleked. jun. 1-től bez. szept. 15-ig.				710	7	00	sz. v. Nagy-Maros
7) Június 1-éig Párkány-Nánáig is közlekedik.				4112	7	10	v. v. Verciorova
8) Közlekedik június 1-től.				182	7	40	sz. v. Esztergom
9) » » minden szerdán.				128	7	50	» Palota-Ujpest
10) » » jun. 1. bez. aug. 31.				218	9	05	tv.szsz. Párkány-Nána
				184	9	25	sz. v. Zsolna-Berlin
				118	9	35	sz. v. Palota-Ujpest
				706	10	15	ost.e.v. Bécs
				188	10	25	sz. v. Konstantinápoly
				714	10	35	sz. v. Palota-Ujpest
				152	10	45	» Szeged, Temesvár
				» Vác			

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6	16	sz. v. Esztergom	4006	12	30	sz. v. Pilis-Csaba
				4004	2	29	» Esztergom
				4012	7	05	v. v. Esztergom

A vonatok **indulása** Budapest-keleti pályaudvarról.

902	12	20	k. e. v. Konstantinápoly	512	12	10	sz. v. Nagy-Káta
102	12	40	» Bécs, Páris, London	22	12	25	» Bicske
32	6	20	v. v. N.-Kanizsa	310	12	35	» Hatvan
604	6	50	gy. v. Gyulafehérvár, N.-Szeben	316	1	30	» Gödöllő
10	6	50	sz. v. Bécs, Graz	1302	1	45	gy. v. Fehring, Graz
402	7	10	gy. v. Kassa, Munkács	504	1	55	» Tövis, Körösmező
1002	7	15	» Zágráb, Fiume, Róma	602	2	15	» Arad, Bukarest
304	7	30	» Ruttka, Berlin	4	2	20	» Bécs, Páris
320	7	35	sz. v. Hatvan	16	2	30	sz. v. Bicske
906	7	35	» Belgrád, Brod	404	2	35	gy. v. Kassa, Lavoczne, Lemberg
				904	2	40	» Konstantinápoly
				312	2	45	» Hatvan
1508	7	50	» Kassa, Popr.-Felka	510	2	55	sz. v. Szolnok
1008	8	00	» Zágráb, Fiume Pécs	1004	3	00	gy. v. Zágráb, Fiume, Eszék
606	8	10	» Arad, Brassó	1022	3	20	v. v. Adony-Szabolcs, Paks
506	8	30	» Kolozsvár, Brassó	302	3	45	gy. v. Ruttka, Berlin
6	8	50	gy. v. Bécs, Graz	910	4	00	sz. v. Szabadka
408	8	50	sz. v. Munkács, M.-Sziget	12	4	30	» Győr, Székesfeh.
20	9	00	» Bicske	308	5	20	» Ruttka, Berlin
1708	9	15	» M.-Sziget, Stanislaw	508	5	45	» Kolozsvár, Brassó
306	9	35	» Ruttka, Berlin	318	6	25	» Hatvan
				1706	7	05	» M.-Sziget, Stanislaw
				18	7	15	» Bicske
				24	7	35	» N.-Kanizsa, Triest
1) Közlekedik kedden és pénteken.				1506	8	00	» Kassa, Popr.-Felka
2) » » szerdán és szombaton.				1006	8	30	» Zágráb, Fiume, Eszék
3) » » ünnep és vasárnapokon máj. 15-től bez. szept. 15.				406	8	40	» Ungvár, Lemberg
4) » » jun. 1-től bez. szept. 15.				48	9	05	tszsz. Bicske
5) » » jun. 1-től bez. szept. 15.				502	9	15	gy. v. Kolozsv. Bukarest
				1904	9	30	sz. v. Eszék, Brod
				1304	9	55	» Fehring, Graz
				608	10	00	» Arad, Brassó,
				908	10	20	» Belgrád, Eszék, Brod
				1510	10	40	gy. v. Kassa Popr.-Felka
				8	10	45	sz. v. Bécs
				322	11	00	v. v. Ruttka, Miskolcz